ДЗЯРЖАЎНАЯ ЎСТАНОВА КУЛЬТУРЫ
«ГОРАЦКАЯ РАЁННАЯ БІБЛІЯТЭЧНАЯ СЕТКА»
ЦЭНТРАЛЬНАЯ БІБЛІЯТЭКА ІМЯ М. ГАРЭЦКАГА

КАЛЯНДАР знамянальных і памятных дат па ГОРАЦКАМУ раёну на 2024 год

ГОРКІ, 2023

2024
1
Горки
1544
2024

ДЗЯРЖАЎНАЯ ЎСТАНОВА КУЛЬТУРЫ
«ГОРАЦКАЯ РАЁННАЯ БІБЛІЯТЭЧНАЯ СЕТКА»
ЦЭНТРАЛЬНАЯ БІБЛІЯТЭКА ІМЯ М. ГАРЭЦКАГА

КАЛЯНДАР знамянальных і памятных дат па ГОРАЦКАМУ раёну на 2024 год

ГОРКІ, 2023

У каляндары знамянальных і памятных дат Горацкага раёна на 2024 год прадстаўлены даты, якія адлюстроўваюць важнейшыя падзеі гісторыі, палітычнага, гаспадарчага і культурнага жыцця раёна, дзейнасць знакамітых людзей, звязаных з нашым краем.

Матэрыял размяшчаецца ў храналагічнай паслядоўнасці, кожная дата забяспечана кароткай інфармацыйнай даведкай. У выпадку неўстанаўлення дакладнай даты, інфармацыя пра яе змешчана ў раздзеле "У 2024 годзе таксама спаўняецца".

Пры правядзенні пошукавай работы некаторыя даты каляндара былі ўдакладнены і прыводзяцца ў новай рэдакцыі.

Пры падрыхтоўцы каляндара былі выкарыстаны даведачныя выданні і электронныя краязнаўчыя базы даных з фонду цэнтральнай бібліятэкі імя М. Гарэцкага.

Каляндар знамянальных і памятных дат па Горацкаму раёну на 2024 год / ДУК "Горацкая раённая бібліятэчная сетка", Цэнтральная бібліятэка імя М. Гарэцкага ; складальнік Н. Дылькова ; адказны за выпуск А. Марозава. – Горкі, 2023. – 36 с.

Памятныя даты

Горкі

БДСГА

Горацкі райвыканкам

Чыгуначная станцыя “Пагодзіна”

480 год

– з дня **першага ўпамінання Горак** у пісьмовых крыніцах (1544).

225 год

– з дня наведвання Горак рускім пісьменнікам **Г. Дзяржавіным** і напісання ім верша “Горкі” (12 чэрвеня 1799).

135 год

– з дня, калі ўпершыню ў газеце “Минский листок” надрукавана беларуская паэма **“Тарас на Парнасе”** дзеянні якой адбываюцца ў Горках (16 мая 1889).

110 год

– з пачатку будаўніцтва **чыгуначнай лініі “Орша-Унеча”**, якая праходзіць праз Горкі (1914).

105 год

– з дня рэарганізацыі Горацкіх сярэдніх сельскагаспадарчых устаноў у **Горацкі сельскагаспадарчы інстытут** (7 красавіка 1919 г.);

– з дня стварэння **друкарні пры Горацкім сельскагаспадарчым інстытуце** (1 кастрычніка 1919).

100 год

– з дня ўтварэння **Горацкага раёна** (17 ліпеня 1924);

– з дня, калі быў узведзены **будынак чыгуначнай станцыі** “Беларускія Горкі” (з 1930 г. станцыя “Пагодзіна”) (1924);

– з дня заснавання **Горацкага раённага Саюза спажывецкіх таварыстваў** (1924);

Памятныя даты

Маслакоўская сельская бібліятэка

– з дня ўтварэння на першым устаноўчым сходзе краязнаўцаў раёна і Горацкага сельскагаспадарчага інстытута **раённага краязнаўчага таварыства** (7 снежня 1924);

– з дня адкрыцця **Маслакоўскай сельскай бібліятэкі** (1924).

Рэкцянская сельская бібліятэка

95 год

– з дня, калі ў раёне пачалася **калектывізацыя.** Першымі ў калектыўную гаспадарку аб'ядналіся жыхары вёскі Сялец. Калгас назвалі "Чырвоны батрак" (1929);

– з дня адкрыцця **Рэкцянскай сельскай бібліятэкі** (1929);

– з дня заснавання **Горацкага хлебазавода** (1929).

Ленінская сярэдняя школа

85 год

– з дня адкрыцця **Ленінскай сярэдняй школы** (1939) і **65 год** з дня адкрыцця **новага будынку** школы (1959);

– з дня адкрыцця **раённай дзіцячай бібліятэкі** (1939).

Раённая дзіцячая бібліятэка

Памятныя даты

Помнік вызваліцелям Горацкага раёна

80 год

– **з дня вызвалення Горак і Горацкага раёна** воінамі 70-й стралковай дывізіі пад камандаваннем **М.М. Калеснікава** (26 чэрвеня 1944).

Бюст І.І. Якубоўскага

75 год

– з дня адкрыцця помніка **У.І. Леніну** ў гарадскім скверы (7 лістапада 1949);

– з дня адкрыцця бюста двойчы Героя Савецкага Саюза **І.І. Якубоўскага** (13 лістапада 1949);

– з дня стварэння **Горацкай раённай арганізацыі ДТСААФ** (1949).

Дзіцячая школа мастацтваў і вакальна-харавога майстэрства

70 год

– з дня адкрыцця ў Горках музычнай школы, цяпер гэта **ДУА "Дзіцячая школа мастацтваў і вакальна-харавога майстэрства г. Горкі"** (1 верасня 1954 г.);

– з дня выхаду першага нумару шматтыражнай газеты БДСГА **"Советский студент"** (5 снежня 1954).

Аўсянкаўская сельская бібліятэка

65 год

– з дня адкрыцця **Аўсянкаўскай сельскай бібліятэкі** (1959);

– з дня адкрыцця паветранай **авіяцыйнай лініі** зносін паміж Горкамі і Мінскам (5 жніўня 1959);

– з дня адкрыцця **новай бальніцы** на 25 ложкаў у пасёлку Леніна (1959);

– з дня адкрыцця **ДЮСШ** (1 верасня 1959).

Ленінская сярэдняя школа

Памятныя даты

УКСП «Горацкае»

60 год

– з дня, калі была зманціравана **першая індывідуальная газабалонная ўстаноўка** ў Горках па адрасу: вуліца Леніна,16 (12 мая 1964);

– з дня ўтварэння **саўгаса "Горацкі"** (цяпер УКСП "Горацкае") з цэнтрам у вёсцы Рэкта. Першы дырэктар – **М.Е. Нікалаеў** (1964);

– з дня ўстанаўлення на тэрыторыі БДСГА **помнікаў А.І. Сцебуту, А.В. Саветаву, М.В. Рытаву, Д.М. Пранішнікаву, М.Ф. Іванову** (1964);

– з дня пабудовы **36-кватэрнага жылога дома** па вуліцы Інтэрнацыянальнай (цяпер вул. Якубоўскага) з **гастраномам "Цэнтральны"** і **аптэкай** (кастрычнік 1964).

Горацкі аўтавакзал. 2012

55 год

– з дня пабудовы **Дома культуры ў саўгасе "Леніна"** на 400 месцаў (кастрычнік 1969).

Горацкае педагагічнае вучылішча

50 год

– з дня адкрыцця новага будынку **аўтавакзала** (6 сакавіка 1974);

– з дня прыняцця рашэння СМ БССР аб адкрыцці ў **Леніна педагагічнага вучылішча** (10 чэрвеня 1974);

Ленінскі Дом культуры

Памятныя даты

Помнік загінуўшым землякам у в. Палёнка

Прадуктовы магазін на акадэміі

ВІА “Рэзананс”. 2017 г.

– з дня адкрыцця **ў Палёнцы мемарыялу**, які ўвекавечвае памяць землякоў, што загінулі ў Вялікую Айчынную вайну (30 чэрвеня 1974);

– з дня адкрыцця новага **прадуктовага магазіна** паміж восьмым і дзявятым інтэрнатамі БДСГА (28 верасня 1974);

– з дня пабудовы **Маслакоўскага Дома культуры** (кастрычнік 1974).

45 год

– з дня стварэння народнага вакальна-інструментальнага **ансамбля “Рэзананс”** (пры БДСГА) (1979);

– з дня адкрыцця ў Горацкай СШ № 3 **музея баявой славы** (24 чэрвеня 1979);

– з дня падпісання Дзяржаўнай камісіяй акта аб здачы ў эксплуатацыю **базы газавай гаспадаркі**. Калектыў “Горкіміжрайгаз” перасяліўся на новае месца (кастрычнік 1979).

– з дня ўвядзення ў эксплуатацыю новага будынку Горскай СШ (люты 1979).

Маслакоўскі Дом культуры

Памятныя даты

Дзіцячы сад "Сонейка"

40 год

– адкрыўся **дзіцячы сад "Сонейка" АГП "Горацкае"** (7 лютага 1984);

– з дня заснавання звання **"Ганаровы грамадзянін г. Горкі"**. Першымі ганаровымі грамадзянамі сталі **А.І. Мішына** і Героі Савецкага Саюза **М.І. Грыбкоў, І.Л. Грыгор'еў** (26 чэрвеня 1984);

Першыя ганаровыя грамадзяне г. Горкі: М.І. Грыбкоў, І.Л. Грыгор'еў, А.І. Мішына

– з дня адкрыцця на цэнтральнай сядзібе калгаса імя Свярдлова ў вёсцы Горы **помніка Міхаілу Сяргеевічу Мандрыкаву** (5 лістапада 1984);

– з дня прыняцця сумеснай пастановы № 34-1016/27 бюро Горацкага гаркама КПБ, выканкамаў раённага Савета народных дэпутатаў і гарадскога Савета народных дэпутатаў аб стварэнні ў Горках дзяржаўнага **гісторыка-этнаграфічнага музея** (14 снежня 1984);

– з дня стварэння **Горацкага народнага эстраднага гурта** пры раённым Доме культуры (з 2003 раённы Цэнтр культуры) (1984).

Горацкі народны эстрадны гурт. 2012 г.

Памятныя даты

Горацкая гімназія № 1

Паршынская сярэдняя школа

Ансамбль народнай песні "Дабраначка"

Аўсянкаўскі Дом культуры

35 год

– адбылася ўстаноўчая канферэнцыя раённай арганізацыі Беларускага таварыства інвалідаў, якая прыняла рашэнне аб стварэнні **раённай арганізацыі Беларускага таварыства інвалідаў** (10 студзеня 1989);

– з дня адкрыцця ў Горках школы № 5, рэарганізаванай затым у **гімназію № 1** (11 студзеня 1989);

– з дня адкрыцця **Паршынскай сярэдняй школы** (1989);

– з дня стварэння ансамбля народнай песні **"Дабраначка"**. Кіраўнік – ***В.Г. Осіпава*** (1989);

– з дня стварэння **Дзяржаўнай сортавыпрабавальнай станцыі** на базе эксперыментальнай базы "Пагодзіна" (1989);

– з дня стварэння арганізацый **ПМК-1 і ПМК-2** (1989);

– з дня адкрыцця **Аўсянкаўскага Дом культуры** (1989 г.);

– з дня адкрыцця **Горацкага раённага гісторыка-этнаграфічнага музея** (15 лютага 1989);

Горацкі гісторыка-этнаграфічны музей. 2018 г.

Памятныя даты

Ускладанне кветак да помніка землякам, загінуўшым у гады вайны

Народнае аматарскае аб'яднанне "Лазінка". 2008 г.

Белінветсбанк

Калекцыя народнай дзіцячай студыі "Чарадзейка".

– з дня стварэння **РА "Саюз ветэранаў Афганістана"** (1989).

30 год

– з дня ўрачыстага адкрыцця **помніка землякам, загінуўшым у гады Вялікай Айчыннай вайны,** які ўстаноўлены каля гарадскога стадыёна (26 чэрвеня1994);

– з дня адкрыцця на будынку корпуса № 10 БДСГА мемарыяльнай дошкі, прысвечанай былому рэктару акадэміі ***І.Ф. Гаркушу*** (1 верасня 1994);

– з дня аднаўлення сваёй дзейнасці **раённага краязнаўчага таварыства** (1994);

– з дня стварэння **народнага аматарскага аб'яднання "Лазінка"** (1994);

– з дня адкрыцця Горацкага аддзялення АКБ **"Белінвестбанк"** (1994).

25 год

– з дня, калі ўпершыню быў здзейснены **пуск прыроднага газу** ў Горках у жылыя дамы мікрараёна вуліцы Калініна (5 верасня 1999);

– з дня адкрыцця ў раённым **Доме рамёстваў выставачнай залы** (9 кастрычніка 1999);

– з дня стварэння дзяржаўнай установы дадатковай адукацыі **"Горацкі раённы цэнтр творчасці дзяцей і моладзі"** (кастрычнік 1999);

– з дня стварэння народнай дзіцячай студыі мастацкай творчасці **"Чарадзейка"** пры Горацкай дзіцячай школе мастацтваў і мастацкіх рамёстваў (1999);

Памятныя даты

– з дня стварэння ансамбля **“Тараторкі”** пры Копцеўскім Цэнтры культуры (1999);

– з дня, калі на Горацкім вузле электрычнай сувязі быў **адкрыты камп’ютарны доступ ў Інтэрнэт** (1999).

20 год

– з дня адкрыцця **“Лячэбна-працоўнага прафілакторыя № 2”** (1 чэрвеня 2004);

– з дня адкрыцця **Горскай сельскай бальніцы сястрынскага ўходу** (1 кастрычніка 2004);

– з дня стварэння ўзорнай дзіцячай студыі выяўленчага мастацтва **“Мастыхін”** пры Горацкай дзіцячай школе мастацтваў і мастацкіх рамёстваў (2004);

– з дня адкрыцця новага **магазіна** Горацкага райспажыўсаюза **“Ясень”**, што па праспекту Інтэрнацыянальнаму (верасень 2004).

15 год

– з дня адкрыцця на вучэбным корпусе № 3 БДСГА **мемарыяльнай дошкі *А.М. Брагіну***, доктару сельскагаспадарчых навук, прафесару, заслужанаму работніку вышэйшай школы БССР, які працаваў у акадэміі ў 1949-1989 гг. (верасень 2009 г.);

– з дня адкрыцця **Горскага сельскага Цэнтра фальклора і народнай творчасці** (верасень 2009 г.);

– з дня атрымання вёскамі **Красуліна, Сава** (лістапад 2009) **статуса аграгарадка**.

Народны вакальны ансамбль “Тараторкі”. 2012 г.

Дзіцячая студыя выяўленчага мастацтва“Мастыхін”

Магазін “Ясень”

Горскі Цэнтр фальклора і народнай творчасці

Памятныя даты

10 год

– з дня ўтварэння **Горацкага раённага аб’яднання арганізацый прафсаюзаў** (23 снежня 2014).

– з дня ўтварэння **Аддзела прымусовага выканання Горацкага раёна** (1 студзеня 2014);

– з дня адкрыцця ў вучэбным корпусе № 8 БДСГА **мемарыяльнай дошкі А.А. Кононаву** (2014).

Парк сямейных дрэў

5 год

– з дня закладкі ў Горках на адкрытай пляцоўцы каля слабадскога мосту **Парка сямейных дрэў** (13 красавіка 2019);

– назад Горкі прымалі эстафету агню **“Полымя міру” II Еўрапейскіх гульняў**, якія адбыліся ў Мінску (1 чэрвеня 2019);

Эстафету агню “Полымя міру” II Еўрапейскіх гульняў

– з дня адкрыцця ў аграгарадку Сава **мемарыяльнай дошкі** ў гонар ураджэнца гэтай вёскі, гвардыі капітана, камандзіра спецыяльнай дыверсійна-разведвальнай групы “Неўскі” разведаддзела штаба 2-га Беларускага фронту **І.Е. Чэрнікава** (2 ліпеня 2019);

Мемарыяльная дошка ў памяць Васіля Каваля

– з дня адкрыцця ў аграгарадку Сава **мемарыяльнай дошкі** ў памяць ураджэнца гэтай вёскі, беларускага пісьменніка **Васіля Каваля** (30 кастрычніка 2019).

– з дня адкрыцця у Горках **бізнес-інкубатара ААТ “Тэхнапарк “Горкі”** (14 лістапада 2019).

Кнігі-юбіляры. Творы-юбіляры

100 год

Гарэцкі М. Практычны расійска-беларускі слоўнік (Мінск, 1924).

95 год

Каваль В. Крыніца (Мінск, 1929).

75 год

Щербатов Г. Комсомол Белоруссии в боях за Родину (Минск, 1949).

60 год

Булахаў М. Прыметнік у беларускай мове (Мінск, 1964).

Разгон, Л. Шестая станция (Москва, 1964).

55 год

Разгон Л. Мир, в котором дети – не гости (Москва, 1969).

45 год

Булахов М. Основные вопросы сопоставительной стилистики русского и белорусского языков (Минск, 1979).

Жилин М. Огненное ожерелье (Масква, 1979).

Разгон Л. Сила тяжести (Москва, 1979).

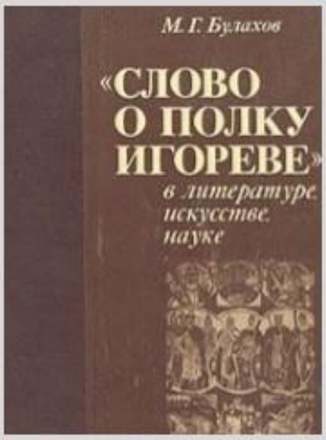

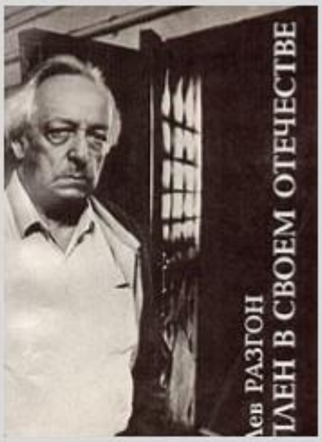

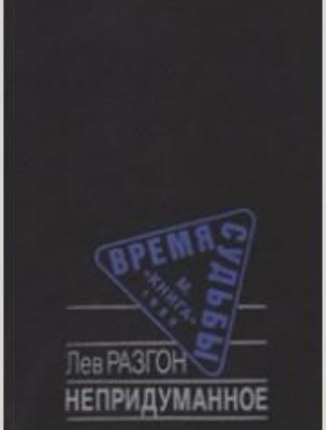

Кнігі-юбіляры. Творы-юбіляры

40год

Лившиц В. Горки (Минск, 1984).

35 год

Булахов М. "Слово о полку Игореве" в литературе, искусстве, науке (Минск, 1989).

Разгон Л. Непридуманное (Москва, 1989).

30 год

Грабчыкаў С. Слоўнік паронімаў беларускай мовы (Мінск, 1994).

Ліўшыц У. Горацкай зямлі адважныя сыны (Горкі, 1994).

Прохараў А. Чарадзейка (Мінск,1994).

Разгон Л. Плен в своем Отечестве (Москва, 1994).

25 год

Васильев Л. Избранное (Горкі, 1999).

Ковалева Н. Ликующий полет (Минск, 1999).

Лившиц В. Верность земле. Горки (Горки, 1999).

Лившиц В. Герои Советского Союза – уроженцы Горецкого района (Орша, 1999).

Лившиц В. Горки: история и современность (Горкі, 1999).

Лившиц В. Горы-Горецкий земледельческий институт (1836-1864 гг.) (Горки, 1999).

Кнігі-юбіляры. Творы-юбіляры

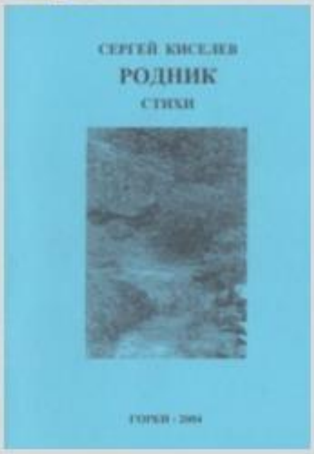

Ліўшыц У. Даследчык беларускай літаратуры (Орша, 1999).
Лоцманаў С. Истоки (Горки, 1999).
Бацькаўшчына : зборнік матэрыялаў краязнаўчай канферэнцыі, (Горкі, май 1998 г.) (Горкі, 1999).

20 год

Кавалёва Н. Хто галоўны на сяле (Магілёў, 2004).
Кісялёў С. Родник (Горки, 2004).
Терешко С. Во славу погибших (Горки, 2004).
Терешко С. Огненные всполохи (Горки, 2004).
Бацькаўшчына : матэрыялы раённай краязнаўчай канферэнцыі (г. Горкі, 2003) (Горкі, 2004).

15 год

Аронова А. Оазис счастья (Горки, 2009).
Булахов М. Избранные работы по языкознанию: русистика, белорусистика, славистика (Минск, 2009).
Грушина Л. Когда душа грустит (Горки, 2009).
Кавалёва Н. Са скрыпачкай ды з дудой (Горкі, 2009).

Кнігі-юбіляры. Творы-юбіляры

Клачкоў А. Колер і гук (Горкі, 2009).

Лившиц В. Горецкая еврейская община: страницы истории (Нацрат Илит, 2009).

Бацькаўшчына : зборнік навукова-публіцыстычных матэрыялаў канферэнцыі (2008, г. Горкі) (Горкі, 2009).

Над родным краем жураўлі (Горкі, 2009).

10 год

Гавриленко Т. Сердце в огне (Минск, 2014).

Жилин М. Тропа к гейзерам (2014).

Ковалева Н. Двери милосердия (Минск, 2014).

Лившиц В. Гордость и слава Горецкой земли : Книга 2. (Горки, 2014).

Эхо нашей Победы : к 70-летию освобождения Беларуси и Горецкого района от немецко-фашистских захватчиков (Минск, 2014).

Кнігі-юбіляры. Творы-юбіляры

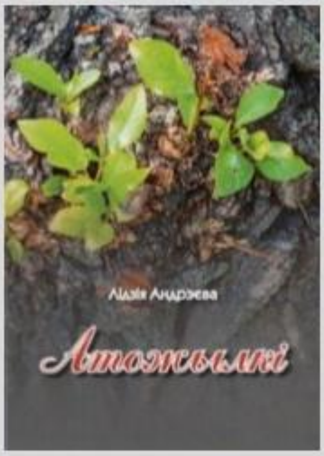

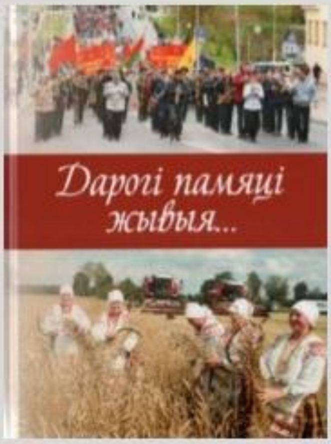

5 год

Андрэева Л. Атожылкі (Мінск, 2019).

Андрэева,Л. Сугучнасць душ... (Мінск, 2019).

Дарогі памяці жывыя... : [зборнік] (Мінск, 2019).

Душы не спыніцца палёт... : да 70-годдзя з дня нараджэння члена Саюза пісьменнікаў Беларусі **Ніны Кавалёвай** (Мінск, 2019).

Іскроў Л.У. Курсанты, офицеры (2019).

Ластачкіна С. Вера создает реальность (Минск, 2019).

Ліўшыц У. Раскопкі вакол Горацкага "Парнаса" (Кн. 1-3. Горкі, 2019).

Самусенко Л. А. Отблески военных лет (Минск, 2019).

Сілін У. Сахаровка. Деревня моя от времен изначальных (Кн. 1. 2019).

Терешко С. Река жизни (Минск, 2019).

Череда К. Шаги к человеку (Горки, 2019).

Юбілейныя даты

У 2024 г. спаўняецца:

Чатыркін У.С.

Каробкін М.Я.

Шапавалаў П.Г.

140 год з дня нараджэння **ХМУРОВІЧА ІВАНА ПРОХАРАВІЧА** (1884, г. Горкі Магілёўскай вобл. – 1968), канструктара зброі.

125 год з дня нараджэння **ЧАТЫРКІНА УЛАДЗІМІРА СЯРГЕЕВІЧА** (1899, в. Горы Горацкага пав. Магілёўскай губ. – 1966, г. Кішынёў), вучонага ў галіне жывёлагадоўлі, заслужанага дзеяча навукі і тэхнікі Малдаўскай ССР, доктара сельскагаспадарчых навук, прафесара.

125 год з дня нараджэння **КАРОБКІНА МІКАЛАЯ ЯЎХІМАВІЧА** (1899, в. Карма-Доўгая Краснапольскага р-на Магілёўскай вобл. – 30.03.1946, г. Горкі), участковага ўпаўнаважанага Горацкага райаддзела міліцыі. Загінуў пры ліквідацыі банды, якая дзейнічала на тэрыторыі Горацкага і Мсціслаўскага раёнаў.

120 год з дня нараджэння **ШАПАВАЛАВА ПЯТРА ГАПЕЕВІЧА** (1904, г. Горкі Магілёўскай вобл. – 30.09.1941), аднаго з арганізатараў камуністычнага падполля і партызанскага руху ў Пінскай вобласці ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны.

105 год з дня нараджэння **ДЗЯМ'ЯНАВА КІРЫЛА МІКІТАВІЧА** (1919 – ?, в. Палёнка Горацкага р-на), заслужанага работніка сельскай гаспадаркі.

Памятныя даты
Студзень

Маскалёва Н.В.

Жаркоўскі Д.У.

Клімаў М.Т.

Панамарова К.Я.

Студзень

1 – 95 год з дня нараджэння **МАСКАЛЁВАЙ НІНЭЛЬ ВАСІЛЬЕЎНЫ** (1.01.1929, в. Мокрадзь Дрыбінскага раёна – май 2010, г. Горкі), заслужанай настаўніцы БССР (1967).

2 – 120 год з дня нараджэння **ЖАРКОЎСКАГА ДАНІЛЫ УЛАДЗІМІРАВІЧА** (2.01.1904, в. Ходараўка Горацкага пав. Магілёўскай губ. – 31.12.1987, г. Мінск), хіміка, доктара хімічных навук, прафесара.

3 – 95 год з дня нараджэння **КЛІМАВА МІХАІЛА ТРАФІМАВІЧА** (3.01.1929, в. Міхайлавічы Горацкага раёна), Героя Сацыялістычнай Працы, заслужанага настаўніка рабочай моладзі БССР.

8 – 95 год з дня нараджэння **ПАНАМАРОВАЙ КАЦЯРЫНЫ ЯКАЎЛЕЎНЫ** (8.01.1929, в. Галёнкі Горацкага р-на Магілёўскай вобл. – 21.03.1998, г. Горкі), заслужанай настаўніцы БССР.

30 – 75 год з дня нараджэння **КЛЮЧАРОВАЙ ГАННЫ АЛЯКСАНДРАЎНЫ** (30.01.1949, г. Горкі), беларускага вучонага ў галіне клінічнай медыцыны, доктара медыцынскіх навук, прафесара.

Ключарова Г.А.

Люты

Мядзвядзёў І.Е.

2 – 105 год з дня нараджэння **МЯДЗВЯДЗЁВА ІГНАТА ЕЛІСЕЕВІЧА** (2.02.1919, в. Маслакі Горацкага раёна Магілёўскай вобл. – снежань 2007, в. Маслакі Горацкага раёна), заслужанага работніка сельскай гаспадаркі.

Пятровіч Э.А.

8 – 215 год з дня нараджэння **ТРАЎТФЭТАРА РУДОЛЬФА ЭРНЭСТАВІЧА** (8.02.1809 – 12.01.1889, г. Санкт-Пецярбург), доктара філасофіі, доктара прыродазнаўчых навук.

11 – 85 год з дня нараджэння **ПЯТРОВІЧА ЭДУАРДА АЛЯКСАНДРАВІЧА** (11.02.1939, г. Жодзіна Смалявіцкага р-на Мінскай вобл.), кандыдата сельскагаспадарчых навук, заслужанага работніка сельскай гаспадаркі.

Карташэвіч А.М.

17 – 75 год з дня нараджэння **КАРТАШЭВІЧА АНАТОЛЯ МІКАЛАЕВІЧА** (17.02.1949, г. Слуцк Мінскай вобл.), вучонага ў галіне аўтатрактарабудавання, доктара тэхнічных навук, прафесара, акадэміка Акадэміі аграрнай адукацыі, першага прарэктара БДСГА.

Свіцін В.А.

20 – 75 год з дня нараджэння **СВІЦІНА ВАСІЛЯ АНДРЭЕВІЧА** (20.02.1949, в. Якубава Дубровенскага р-на Віцебскай вобл.), беларускага вучонага, доктара эканамічных навук, загадчыка кафедры кадастра і зямельнага права землеўпарадкавальнага факультэта БДСГА.

Баранава Н.Ф.

Жалязка У.І.

Коршунаў А.Ф.

26 – 75 год з дня нараджэння **ДОБЫШАВА АНАТОЛЯ СЯМЁНАВІЧА** (26.02.1949, в. Шышава Горацкага р-на – люты 2017 г., г. Горкі), беларускага вучонага ў галіне механізацыі сельскай гаспадаркі, доктара тэхнічных навук, прафесара.

29 – 85 год з дня нараджэння **БАРАНАВАЙ НІНЫ ФЁДАРАЎНЫ** (29.02.1939, г. Клінцы Бранскай вобл. – снежань 2019), майстрыхі дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва.

Сакавік

1 – 75 год з дня нараджэння **ЖАЛЯЗКІ УЛАДЗІМІРА ІОСІФАВІЧА** (1.03.1949, п. Чырвоная Слабада Салігорскага р-на), вучонага ў галіне механізацыі сельскай гаспадаркі, доктара сельскагаспадарчых навук.

1 – 70 год з дня нараджэння **ЖУДРО МІХАІЛА КІРЫЛАВІЧА** (1.03.1954, в. Ванюжычы Петрыкаўскага р-на), вучонага ў галіне эканомікі, доктара эканамічных навук, прафесара БДСГА.

4 – 100 год з дня нараджэння **КОРШУНАВА АЛЯКСАНДРА ФАМІЧА** (4.03.1924, в. Палішына Горацкага р-на – 12.07.1991, г. Мінск), літаратуразнаўцы, гісторыка, даследчыка старажытнай беларускай літаратуры, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі імя Я. Коласа.

Памятныя даты

Сакавік

Татарская Г.І.

Арлоўскіх С.В.

Міхалёў Я.К.

Іваноў С.Н.

5 – 135 год з дня нараджэння **ГАРБАЧОВА ЯФІМА ВАСІЛЬЕВІЧА** (5.03.1889, г. Горкі Магілёўскай губерні – ?), рэвалюцыянера, члена РСДРП.

5 – 150 год з дня нараджэння **ТАТАРСКАЙ ГАННЫ ІЗРАЙЛЕЎНЫ** (5.03.1884, мяст. Шчэдрын Жлобінскага пав. Гомельскай губ. – 1941, г. Барысаў), заслужанага ўрача БССР. Галоўны ўрач Горацкай раённай бальніцы ў 1924-1941 гг.

8 – 60 год з дня нараджэння **АРЛОЎСКІХ СЯРГЕЯ ВІКТАРАВІЧА** (8.03.1964, г. Горкі – 20.04.1984, Афганістан), удзельніка вайны ў Афганістане.

17 – 165 год з дня нараджэння **БЯЛЕЎСКАГА АЛЯКСЕЯ СЦЯПАНАВІЧА** (17.03.1859, в. Шэды Горацкага пав. – 1919, г. Іркуцк), народавольца, рэвалюцыянера і журналіста.

20 – 115 год з дня нараджэння **МІХАЛЁВА ЯКАВА КІРЫЛАВІЧА** (20.03.1909, в. Машкова Горацкага р-на Магілёўскай вобл. – 27.05.1985), вучонага ў галіне земляробства, доктара сельскагаспадарчых навук.

20 – 115 год з дня нараджэння **ІВАНОВА СЯРГЕЯ НЕСЦЕРАВІЧА** (20.3.1909, в. Валынцава Горацкага пав. Магілёўскай губ. – 22.7.1994), вучонага ў галіне глебазнаўства, доктара сельскагаспадарчых навук, прафесара, заслужанага дзеяча навук Беларусі.

Памятныя даты

Красавік

26 – 75 год з дня нараджэння **МАРУШКА КАЦЯРЫНЫ ПЯТРОЎНЫ** (26.03.1949, в. Рэдзігірава Лунінецкага р-на Магілёўскай вобл.), кандытара Горацкага хлебазавода, заслужанага работніка прамысловасці Рэспублікі Беларусь.

28 – 75 год з дня нараджэння **ФЯДОСАВАЙ НІНЫ ХАРЫТОНАЎНЫ** (28.03.1949, в. Масалыкі Горацкага р-на Магілёўскай вобл.), доктара сельскагаспадарчых навук, прафесара, члена праўлення Міжнароднага камітэта ESDAR (Еўрапейскае аддзяленне) па пытаннях рэпрадукцыі жывёл.

Фядосава Н.Ф.

Казлоўская І.П.

Красавік

5 – 65 год з дня нараджэння **КАЗЛОЎСКАЙ ІРЫНЫ ПЯТРОЎНЫ** (5.04.1959, г. Горкі), вучонага ў галіне сельскай гаспадаркі, доктара сельскагаспадарчых навук, прафесара.

6 – 70 год з дня нараджэння **АНЮХОЎСКАГА АНАТОЛЯ ВАСІЛЬЕВІЧА** (06.04.1954, в. Леніна Горацкага р-на), дэпутата Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь 6-га склікання, "Чалавека года Віцебшчыны" ў намінацыі "Аграпрамысловы комплекс".

8 – 95 год з дня нараджэння **КІРЫЛЬЧЫК ЛЮДМІЛЫ АЛЯКСАНДРАЎНЫ** (8.04.1929, г. Чэрвень, Мінская вобласць – 10.04.2010, г. Горкі), кандыдата біялагічных навук, дырэктара батанічнага сада БДСГА.

Кірыльчык Л.А.

Кірыенкаў І.М.

19 – 110 год з дня нараджэння **КІРЫЕНКАВА ІВАНА МІХАЙЛАВІЧА** (19.04.1914, в. Елаўцы Хіславіцкага р-на Смаленскай вобл., Расія – 16.06.2008, г. Горкі), майстра дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва.

Сонцаў К.М.

13 – 110 год з дня нараджэння **СОНЦАВА КАНСТАНЦІНА МІХАЙЛАВІЧА** (13.04.1914, с. Соф'іна Раменскага р-на Маскоўскай вобл., Расія – 7.11.1995, г. Масква), вучонага ў галіне жывёлагадоўлі, доктара сельскагаспадарчых навук, прафесара, заслужанага дзеяча навукі Беларусі, рэктара БСГА ў 1964-1977 гг.

Шаршуноў В.А.

22 – 115 год з дня нараджэння **БРАГІНА АНАТОЛЯ МІХАЙЛАВІЧА** (22.04.1909, с. Новая Чыгла Талаўскага р-на Варонежскай вобл., Расія – ?, г. Горкі), аграхіміка, доктара сельскагаспадарчых навук, заслужанага работніка вышэйшай школы Беларусі.

Май

4 – 75 год з дня нараджэння **ШАРШУНОВА ВЯЧАСЛАВА АЛЯКСЕЕВІЧА** (4.05.1949, в. Круглоўка Руднянскага р-на Смаленскай вобл., Расія), беларускага вучонага ў галіне машынабудавання, прафесара, заслужанага дзеяча навукі Беларусі, рэктара БДСГА ў 1992-1995 гг.

Шчарбатаў Г.М.

7 – 105 год з дня нараджэння **ШЧАРБАТАВА ГЕОРГІЯ МІХАЙЛАВІЧА** (7.05.1919, в. Рэкатка Горацкага р-на Магілёўскай вобл. – 2.02.1957, г. Мінск), беларускага пісьменніка.

Анікееў М.М.

23 – 75 год з дня нараджэння **АНІКЕЕВА МІХАІЛА МІХАЙЛАВІЧА** (23.05.1949, в. Нікольск Дрыбінскага р-на Магілёўскай вобл.), дэпутата Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, заслужанага работніка сельскай гаспадаркі.

Цярэшка С.А.

25 – 55 год з дня нараджэння **БУЦЯ УЛАДЗІМІРА ІВАНАВІЧА** (25.05.1969, г. Днепрадзяржынск, Украіна), беларускага вучонага, доктара эканамічных навук, загадчыка кафедры матэматычнага мадэлявання эканамічных сістэм АПК ў БСГА.

Чэрвень

6 – 80 год з дня нараджэння **ЦЯРЭШКА СВЯТЛАНЫ АЛЯКСАНДРАЎНЫ** (6.06.1944, в. Цёмны Лес Дрыбінскага р-на Магілёўскай вобл.), самадзейнай паэтэсы.

Крышнёў М.В.

11 – 60 год з дня нараджэння **КРЫШНЁВА МІХАІЛА ВАСІЛЬЕВІЧА** (11.06.1964, в. Каменка Горацкага р-на Магілёўскай вобл. – 30.01.1984, Афганістан), удзельніка баявых дзеянняў ў Афганістане.

Мажайскі Ю.А.

12 – 65 год з дня нараджэння **МАЖАЙСКАГА ЮРЫЯ АНАТОЛЬЕВІЧА** (12.06.1959, в. Стараселле Горацкага р-на), рускага вучонага ў галіне меліярацыі сельскай гаспадаркі, доктара сельскагаспадарчых навук, прафесара, ганаровага прафесара Беларускай дзяржаўнай сельскагаспадарчай акадэміі.

Памятныя даты

Ліпень

Макеева В.С.

13 – 85 год з дня нараджэння **МАКЕЕВАЙ ВАЛЯНЦІНЫ САВЕЛЬЕЎНЫ** (13.06.1939, в. Судоўшчына Мсціслаўскага р-на – 22.08.2013, г. Горкі), кампазітара, педагога.

19 – 85 год з дня нараджэння **КУЧЫНАЙ ВОЛЬГІ ФЁДАРАЎНЫ** (19.06.1939, пас. Лесапільнае Вяземскага р-на Хабараўскага краю, Расія), майстрыхі дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, самадзейнай спявачкі.

Прохараў А.В.

Ліпень

1 – 75 год з дня нараджэння **ПРОХАРАВА АНАТОЛЯ ВАСІЛЬЕВІЧА** (1.07.1949, в. Рудкаўшчына Горацкага р-на Магілёўскай вобл.), паэта, члена Саюза пісьменнікаў Рэспублікі Беларусь.

Булахаў М.Г.

22 – 105 год з дня нараджэння **БУЛАХАВА МІХАІЛА ГАПЕЕВІЧА** (22.07.1919, в. Маслакі Горацкага раёна – 4.05.2012, г. Мінск), лінгвіста, доктара філалагічных навук, прафесара, заслужанага дзеяча навукі БССР.

Касачоў І.Д.

25 – 85 год з дня нараджэння **КАСАЧОВА ІВАНА ДАНІЛАВІЧА** (25.07.1939, в. Акушкі Горацкага раёна Магілёўскай вобл.), доктара медыцынскіх навук, прафесара, заслужанага ўрача Расійскай Федэрацыі, акадэміка Міжнароднай акадэміі інфарматызацыі.

Памятныя даты

Жнівень. Верасень. Кастрычнік

28 – **75 год** з дня нараджэння **КАВАЛЁВАЙ НІНЫ ДЗМІТРЫЕЎНЫ** (28.07.1949, в. Еськаўка Дрыбінскага р-на Магілёўскай вобл.– 16.03.2020), паэтэсы, члена Саюза пісьменнікаў Рэспублікі Беларусь.

Кавалёва Н.Д.

Жнівень

3 – **125 год** з дня нараджэння **ВІЛЬНЕРА АЗАЛІЯ МАІСЕЕВІЧА** (3.08.1899, г. Горкі Магілёўскай губерні – 1984, г. Ленінград), доктара ветэрынарных навук, прафесара.

6 – **95 год** з дня нараджэння **БЕЛЬСКАГА РЫГОРА ВАСІЛЬЕВІЧА** (6.08.1929, в. Цярэсіна Бярэзінскага р-на Мінскай вобл. – 25.10.1998, г. Горкі), Героя Сацыялістычнай Працы.

Бельскі Р.В.

Верасень

14 – **55 год** з дня нараджэння **СНАПКОВА МІКАЛАЯ ГЕНАДЗЬЕВІЧА** (14.09.1969, г. Магілёў), дзяржаўнага дзеяча. Выпускнік Горацкай сярэдняй школы.

Снапкоў М.Г.

Кастрычнік

19 – **70 год** з дня нараджэння **КРЫВЯНКОВА АЛЯКСАНДРА АФАНАСЬЕВІЧА** (19.10.1954, г. Хоцімск Магілёўскай вобл.), арганізатара сельскагаспадарчай вытворчасці, грамадскага дзеяча.

Крывянкоў А.А.

Ерухімовіч А.Р.

Скарына У.У.

Купчынаў І.І.

Гарадзецкі Д.І.

Памятныя даты
Кастрычнік. Лістапад

21 – 90 год з дня нараджэння **ЕРУХІМОВІЧА АНАТОЛЯ РЫГОРАВІЧА** (21.10.1934, г. Віцебск), суддзі рэспубліканскай і Усесаюзнай катэгорый, трэнерама-кансультанта гандбольнага клуба "Колас" БДСГА.

26 – 65 год з дня нараджэння **СКАРЫНЫ УЛАДЗІМІРА УЛАДЗІМІРАВІЧА** (26.10.1959, в. Малая Плотніца Пінскага раёна Брэсцкай вобласці), доктара сельскагаспадарчых навук , прафесара кафедры садаводства і агародніцтва БДСГА.

30 – 115 год з дня нараджэння **КУПЧЫНАВА ІВАНА ІОСІФАВІЧА** (30.10.1909, г. Горкі – 1988, г. Гомель), геадэзіста, доктара тэхнічных навук, прафесара, заслужанага дзеяча навукі і тэхнікі БССР.

Лістапад

22 – 75 год з дня нараджэня **МАЛАШКІ ВІКТАРА ВІКТАРАВІЧА** (22.11.1949, в. Жырмоны Уздзенскага р-на), вучонага ў галіне ветэрынарыі, доктара ветэрынарных навук, прафесара БДСГА.

22 – 125 год з дня нараджэння **ГАРАДЗЕЦКАГА ДЗМІТРЫЯ ІВАНАВІЧА** (22.11.1899, в. Рэчкі Сенненскага р-на Віцебскай вобл. – 12.11.1966, г. Горкі), партыйнага і грамадскага дзеяча.

Вермель І.Г.

Звяждоўскі Л.М.

Багамолаў А.М.

Чайка М.Ц.

Памятныя даты

Снежань

28 – 100 год з дня нараджэння **ВЕРМЕЛЯ ІЗРАІЛЯ ГАМШЭВІЧА** (28.11.1924, г. Горкі – 3.01.1997, г. Екацярынбург), прафесара кафедры крыміналістыкі Свярдлоўскага юрыдычнага інстытута, удзельніка Вялікай Айчыннай вайны.

Снежань

11 – 195 год з дня нараджэння **ЗВЯЖДОЎСКАГА ЛЮДВІКА МІХАЙЛАВІЧА** (11.12.1829, Вільня – 27.02.1864), аднаго з кіраўнікоў паўстання 1863-1864 гг. у Польшчы, Беларусі і Літве.

19 – 105 год з дня нараджэння **БАГАМОЛАВА АЛЯКСЕЯ МІХАЙЛАВІЧА** (19.12.1919, с. Вялікае Іванаўскае Раменскага р-на Маскоўскай вобл. – 2.10.2013, г. Горкі), заслужанага агранома, ганаровага грамадзяніна Горацкага раёна, ганаровага прафесара БДСГА.

31 – 95 год з дня нараджэння **ЧАЙКА МАРЫІ ЦІХАНАЎНЫ** (31.12.1929, г. Горкі Магілёўскай вобл. – 30.09.1997, г. Мінск), вучонага ў галіне фізіялогіі і біяхіміі раслін, члена-карэспандэнта НАН Беларусі, доктара біялагічных навук, прафесара.

Калі нарадзіліся вёскі
ГОРАЦКАГА РАЁНА

480 год – з дня **першага ўпамінання Горак** у пісьмовых крыніцах (1544).

425 год – з дня першага ўпамінання вёсак **Буды, Глінькава, Задарожжа, Канюхі, Кацялева, Малое Марозава, Нежкава, Нівішчы, Паляшчыцы, Рэкта, Сенькава, Філіпава, Малыя Шарыпы** ў пісьмовых крыніцах (1599).

415 год – з дня першага ўпамінання вёсак **Галышына, Тосна, Халмы, Чапляёўка** ў пісьмовых крыніцах (1609).

335 год – з дня першага ўпамінання вёскі **Кварцяны** ў пісьмовых крыніцах (1689).

240 год – з дня першага ўпамінання вёскі **Міхайлавічы** ў пісьмовых крыніцах (1784).

115 год – з дня першага ўпамінання вёскі **Клін** у пісьмовых крыніцах (1909).

Метадычныя парады
БІБЛІЯТЭКАРАМ

2024 год адзначаны шматлікімі знамянальнымі і памятнымі датамі з гісторыі Горак і Горацкага раёна. Шэраг прадпрыемстваў і ўстаноў горада адзначаць свае юбілейныя даты. Таксама грамадскасць нашага краю будзе адзначаць юбілейныя даты нашых слаўных ураджэнцаў і землякоў.

З гэтай мэтай прапануем правесці наступныя мерапрыемствы краязнаўчай тэматыкі:

- **прэзентацыю**, прысвечаную **Году міру і стварэнню** "Нашы землякі ў свеце" (І. Вермель, А. Вільнер, Д. Жаркоўскі, С. Іваноў, І. Касачоў, Г. Ключарова, А. Коршунаў, І. Купчынаў, Ю. Мажайскі, Я. Міхалёў, Н. Фядосава, І. Хмуровіч, М. Чайка, У. Чатыркін);
- **вечары-партрэты**, прысвечаныя Героям Сацыялістычнай Працы Р. Бельскаму, А. Клімаву, заслужаным настаўнікам БССР Н. Маскалёвай, К. Панамаровай, заслужаным работнікам сельскай гаспадаркі І. Мядзвядзёву, М. Анікееву і інш.;
- **літаратурныя вечары,** прысвечаныя М. Булахаву, В. Жураўлёву, Н. Кавалёвай, А. Коршунаву, А. Прохараву, С. Цярэшка, Г. Шчарбатаву;
- **урокі мужнасці**, прысвечаныя С. Арлоўскіх, А. Бялеўскіх, Я. Гарбачову, Л. Звяждоўскаму, Н. Кавалёвай, М. Каробкіну, І. Касачову, М. Крышнёву, Г. Татарскай, П. Шапавалаву;
- **вечар "Таленты ад роднай зямлі"** , прысвечаны Н. Баранавай, І. Кірыенкаву, Л. Кірыльчык, В. Кучынай, В. Макеевай;
- **завочныя падарожжы** "Край, дзе я жыву" (па бібліятэках-юбілярах, установах культуры-юбілярах, Горацкаму хлебазаводу, ААТ "Горацкае", аграгарадках Красуліна і Сава);

- **краязнаўчыя гадзіны** "Гартаючы старонкі гісторыі краю", прысвечаныя 100-годдзю ўтварэння Горацкага раёна і 80-годдзю вызвалення Горак і Горацкага раёна ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў;
- **краязнаўчыя віктарыны** "Ці ведаеце вы свой край?";
- **бібліятэчныя выставы** ("Мой край у лёсе Беларусі"; "БДСГА – кузня кадраў"); **бібліятэчныя выставы** кніг-юбіляраў ураджэнцаў краю і мясцовых аўтараў;
- **інфармацыйныя лісткі** да дня нараджэння юбіляраў;
- **бібліяграфічныя агляды**;
- **прэзентацыі кніг-юбіляраў**;
- **бенефіс адной кнігі і інш**.

Каляндар знамянальных і памятных дат па Горацкаму раёну на 2024 год

Складальнік: Н. Дылькова

Адказны за выпуск: А. Марозава

Надрукавана на аргтэхніцы цэнтральнай бібліятэкі імя М. Гарэцкага

Горацкая цэнтральная бібліятэка імя М. Гарэцкага.
Вул. Якубоўскага, 40, 212410, Горкі.
E-mail: rbs@centrgorki.by.
www.lib-gorki.mogilev.by

ДЗЯРЖАЎНАЯ ЎСТАНОВА КУЛЬТУРЫ
«ГОРАЦКАЯ РАЁННАЯ БІБЛІЯТЭЧНАЯ СЕТКА»
ЦЭНТРАЛЬНАЯ БІБЛІЯТЭКА ІМЯ М. ГАРЭЦКАГА

ГОРКІ, 2023